

1 משנה the זאגט:
 - האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש
 If a non-כהן inadvertently ate תרומה that is חמץ on פסח, he has to pay the full value plus an additional fifth - actually 25% - to a כהן.
 - במזיד פטור מתשלומין ומדמי עצים
 If he knowingly ate it, he does not make a payment.
 If it was תרומה טמאה which can only be used as fuel for a fire, he does not have to pay the value of the תרומה as firewood.

1 האוכל תרומת חמץ בפסח...
 משנה
 If it was תרומה טמאה Which can only be used as fuel HE DOES NOT PAY the value of תרומה as firewood
 במזיד KNOWINGLY פטור מתשלומין ומדמי עצים DOES NOT PAY
 בשוגג INADVERTENTLY משלם קרן וחומש PAYS FULL VALUE 100% Plus 25% TO A כהן 1/5 of the total

2 Rashi explains the difference as follows:
 Regarding one who eats Trumah בשוגג, the Torah writes; ואיש כי יאכל קודש ויסף חמישיתו עליו ונתן לכהן את הקדש - From which we learn two unique Halachos.
 - ויסף חמישיתו עליו
 When he reimburses the כהן he must add a fifth of its value.
 - ונתן לכהן את הקדש
 From these words we learn He must repay with produce which can become קודש as תרומה, and indeed it does become תרומה. He cannot pay with money or other valuables.
 These two requirements indicate that this payment is not merely reimbursement of the Kohen's loss, but also a כפרה - an atonement for having transgressed the לאו of eating תרומה.

2 רש"י Explains
 תרומה One who eats בשוגג
 ואיש כי יאכל קודש בשוגג ויסף חמישיתו עליו ונתן לכהן את הקדש
 When reimbursing the כהן he must add a FIFTH of its value
 ונתן לכהן את הקדש דבר הראוי להיות קודש
 He must repay with produce which will become Terumah
 This is not merely תשלומין but also a כפרה

3 One who eats Trumah במזיד, does not have these two Halachos.
 He repays only the principle with כסף or כסף, because במזיד it is merely תשלומין - reimbursement of the Kohen's loss.
 Therefore, explains Rashi, although חמץ בפסח אסור בהנאה, and has no value, כפרה he still pays as במזיד he does NOT pay, because you cannot reimburse for something of no value.

3 תרומה One who eats במזיד
 Does NOT have these 2 כרכי
 He repays only PRINCIPLE with כסף or כסף
 Because... It IS merely תשלומין
 Therefore... Although חמץ בפסח אסור בהנאה
 במזיד DOES NOT PAY תשלומין Cannot reimburse something of no value
 בשוגג STILL PAYS כפרה

4 Based on this explanation,
 איבעיא להו כשהוא משלם - או לפי דמים משלם
 When the non-כהן pays back for eating בשוגג תרומה, does he pay back based on the volume of what he ate or based on the value of what he ate?
 The גמרא clarifies the שאלה:
 If the type of food went down in value since he ate it, he certainly pays the higher original value just like a גולן would have to pay the higher original value of something he stole.
 As the Mishnah in בבא קמא states;
 כל הגולנין משלמין כשעת הגזילה
 The payment of תרומה is indeed a כפרה - but it's also a תשלומין - reimbursement of the Kohen's loss.

4 Based on this explanation...
 איבעיא להו כשהוא משלם
 לפי מדה משלם ? או לפי דמים משלם
value value
 If the value went down
He pays the ORIGINAL VALUE
Like a גולן
 מ' בבא קמא in משנה
כל הגולנין משלמין כשעת הגזילה
It's indeed a כפרה - but also a תשלומין of the כהן's loss

5 The question is; if it goes up in value between the time when he ate it and the time he makes his payment - must he pay the volume of what he ate, even though it is now worth a lot more, because the כפרה requires the same volume of תרומה - or paying for its value at the time he ate it is sufficient, because the כפרה only requires that he make תשלומין - restitution in the form of פירות?

5 If the value went UP!
 Or, is paying the original value in the form of פירות sufficient?
 לפי דמים משלם
 Must he pay the VOLUME?
 Even though it's now worth a lot more!
 כפרה requires the same volume
 לפי מדה משלם

6 The גמרא suggests two proofs:
 תא שמע אכל גרוגרות ושילם לו תמרים תבא עליו ברכה - The ברייתא says that if somebody ate figs and paid back in dates he deserves a ברכה for doing a good thing, which seems to indicate that he pays back the volume of what he ate, and since he is paying with a more expensive fruit he deserves a ברכה!
 The גמרא answers that actually he pays back the value of what he ate, and he still deserves ברכה because he is paying back with מדי דקפיץ עליה זביני - something that is more marketable than the original.

6 The גמרא suggests two proofs
 1st
 תא שמע אכל גרוגרות ושילם לו תמרים תבא עליו ברכה
 Ate FIGS Paid DATES Deserves a ברכה
 Seems to indicate He pays back the VOLUME!
 Paying with a more expensive fruit he deserves a ברכה!
 He actually pays VALUE!
 He still deserves a ברכה מדי דקפיץ עליה זביני It is more marketable

7 - תנן האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש
 The second proof is from our משנה which says that he pays a קרן וחומש for eating חמץ תרומת חמץ קרן וחומש which indicates that he pays back by volume, as חמץ has no value!

7 תנן האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש
 He pays a קרן וחומש For eating תרומת חמץ
 Indicates...
 He pays by **VOLUME!**
 As חמץ has no value!

8 The Gemara answers that our משנה might be following the opinion of ר' יוסי הגלילי that חמץ בפסח מותר בהנאה, and it has value. If so, why does he not pay במזיד?
 The Gemara answers that if he ate it במזיד, he's חייב כרת for eating חמץ, and therefore פטור מתשלומין, because our Mishnah might hold like ר' נחוניא בן הקנה - that we say כרת, not only with דין, but even with מנינה.

8 Our משנה might follow ר' יוסי הגלילי חמץ בפסח מותר בהנאה It has value!
 If so, why does he not pay במזיד?
 If he ate it במזיד, He's חייב כרת & פטור מתשלומין for חמץ
 Our משנה might hold like... ר' נחוניא בן הקנה
 קם ליה בדרכה מיניה Even with כרת!

9 The Gemara next discusses how much תרומה a non-כהן has to eat in order to be חייב to pay the חומש וקרן:
 - תנו רבנן האוכל כזית תרומה משלם קרן וחומש
 The תנא קמא holds that the חיוב to pay is only if a person ate the size of a זית - an olive, because the תורה says;
 - ואיש כי יאכל קודש בשגגה ויסף חמישיתו עליו ונתן לכהן את הקדש
 The term אכילה always implies a minimum of a זית.
 - אבא שאול אומר עד שיהא בו שוה פרוטה
 Abba Shaul holds that it is not the size of what he ate that matters, but that it was worth at least a פרוטה, since the תורה when describing the payment to the כהן says ונתן -
 - ואין נתינה פחות משוה פרוטה
 The term נתינה always implies at least the value of a פרוטה.
 According to שאול, the term אכילה teaches פרט למזיק - that you are not חייב to make this payment if you damage the תרומה in some way other than by eating it.
 According to the תנא קמא - teaches ונתן לכהן את הקדש - דבר הראוי להיות קודש
 He must repay with produce which can become קודש as תרומה, and indeed it does become תרומה.

9 How much תרומה must a non-כהן eat to be חייב to pay חומש וקרן?
 תנו רבנן...
 תנא קמא האוכל כזית תרומה משלם קרן וחומש
 אבא שאול אומר עד שיהא בו שוה פרוטה
 ואיש כי יאכל קודש בשגגה ויסף חמישיתו עליו ונתן לכהן את הקדש
 The term אכילה implies a minimum of a זית.
 פרט למזיק You're חייב only if you eat it!
 תורה describes the payment to the כהן, as, ואין נתינה פחות משוה פרוטה
 Must repay with produce which can become קודש

